

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

78. ÅRGANG

---

16. APRIL 1966

A V I N N H O L D E T :
I TUNGT LENDE - FORSTOD VI PAVE JOHANNES? - KOM-
MUNISTENES «KONSIL» - SAMLIV ER GAVMILDHET - EN
AKTUELL HELGEN

NR
8

NESTE NUMMER UTKOMMER 30. APRIL 1966

AV KIRKENS LIV

Uken 17.—23. april

1 UKE EFTER PÅSKE

Epistel: 1. Johannes 5, 4—10.

Evangelium: Johannes 20, 19—31.

Alt det som er født av Gud, overvinner verden, og dette er den seier som overvinner verden, vår tro, skriver Johannes i epistelen. Vår tro på Jesus Kristus, oppstått fra de døde. Epistelen og evangeliet utfyller hverandre. Jesus gir i dagens evangelium apostlene Den Hellige Ånd, og sender dem ut til å virke blant alle folk. Det er bare Thomas som ikke er tilstede og som nekter å tro at Jesus virkelig er oppstått. Han tror ikke dette før han har fått ta på naglesårene. Vi synes ofte at vi selv går i mørke i troen, og ønsker et aldri så lite bevis på at vi er på riktig vei, å kunne med Thomas legge hånden i naglesårene. Vi leser videre i evangeliet: Jesus gjorde ennu mange andre tegn for øynene på sine disipler som det ikke er skrevet om i denne bok, men disse tegn er det skrevet om her forat dere skal tro at Jesus er Kristus, Guds Sønn og forat dere skal ha livet i hans navn, når dere tror.

Troens nåde får vi i dåpen, men vi er forpliktet til å gjøre noe for å vokse i troen, ved stadig å lære Kristus bedre å kjenne, for «I ham er alle visdommens og kunnskapens skatter skjult» (Kol. 2, 3), og ved å leve etter troen. «Som legemet uten ånd er dødt, slik er troen uten gjerninger død.» (Jakob 2, 16.)

Mandag, tirsdag, onsdag og fredag har samme messe som søndag.

TORS DAG feirer vi Sankt Anselm — biskop av Canterbury bekjenner og kirkelærer fra 1109. En kirkens reformator i sin tid som bl. a. har sagt «Alt det gode som ikke blir brukt til å utdype ens viden om hellige ting eller til beste for menneskenes sjeler, er bortkastet.»

LØRDAG feirer vi festen for den hellige Georg som led martyrdøden ca. 303, i Palestina, Vernehelgen for soldatene.

Uken 24.—30. april

2 UKE EFTER PÅSKE

Epistel: 1. Peter 2, 21—25.

Evangelium: Johannes 10, 11—16.

Den gode hyrdes søndag. Dette evangelium er godt kjent, om hyrden som kjenner sine får, hvert enkelt av dem helt spesielt, og som gir sitt liv for dem hvis det skulle trenge for å redde dem. Apostelen Peter sier i epistelen «For dere var som villfarne får, men nu er dere vendt om til deres sjelers hyrde og biskop.»

Jesus legger frem sin fremtidsplan. «Jeg har også andre får som ikke hører til denne hjord, også dem skal jeg føre hit, og de skal høre min røst, og det skal bli en hjord og en hyrde.» Dette burde være av særlig interesse for oss i vår økumeniske tidsalder.

Mandag feirer vi evangelisten Markus' fest. Han var disippel av Peter, men fulgte også Paulus på noen av hans reiser. Han skrev sitt evangelium på ønske av de kristne i Rom.

Tirsdag og onsdag, samme messe som søndag.

TORS DAG. Den Hellige Paul av Korset, bekjenner i 1775. Han grunnla Pasjonistenes orden for å omvende syndere ved botsprekner over Kristi Lidelser.

FREDAG. Den Hellige Peter — Martyr. En dominikaner som virket i Lombardia og ble drept i 1252 ved Milano.

LØRDAG. Den Hellige Katharina av Siena. Tilhørte den hellige Dominikus' tredje orden. Virket for Kirken gjenreisning på 1300-tallet. Hun var rådgiver for fyrster og paver. Det var til henne at Kristus sa «Jeg er den som er, du er bare i den utstrekning du er skapt av meg.»

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
Lunden kloster, Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	9.00	
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Pauls kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svitthun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2, Biskopen og prestegården tlf. 21214	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, 1la tlf. 21607	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eystein kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: *Hallvard Rieber-Mohn* (ansvarshavende) og *Åge Rønning*.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

I TUNGT LENDE

To dokumenter på vårt bord: En ny katolsk lærebok i kirkehistorie, som nettopp er kommet på norsk (og som lektor *Trygve Andersen* ga rosende omtale i forrige «St. Olav»), og det pressefotoet som vi gjengir her nederst på siden, av møtet mellom pave Paul og den anglikanske primas, erkebiskopen av Canterbury, dr. *Michael Ramsey*. Førstnevnte trykksak: Et sammendrag av nitten seklers lys og skygger — ofte nattsvarte skygger! — i Kirkens liv. Sistnevnte: En slående påminnelse om at vi som lever i dag, står midt i et kirkehistorisk tidsskifte av de helt store dimensjoner. Vi trenger ikke å avvente en fremtidig historieforskning for å fastslå det: Det er bare å bruke sine øyne.

Efter over 400 år, det første århundret uhyggelig blodstenket av Henrik VIII.s og Elisabeths protestantiske terror og Maria «den katolskes» mot-terror, møtes altså omsider disse to menn — bærere av tunge tradisjoner — i en evangelisk utålmodighet etter forsoning, brorskap, samtale i alvor.

Det merkelige er egentlig ikke at det skjer. Det merkelige er, at det skjer så *sent* — så beskjæmmende, uhyggelig sent. Hvor har Kristi ånd i de kristne, ledere og «menige», vært i all denne tid?

Det felles kommunike fra møtet smaker ikke av diplomati og «kirkepolitikk». Det er enkelt, klart og redelig: Uoverensstemmelsene mellom de to kirker er ikke bagateller som lettvent kan pakkes inn i kompromisser. Et langt og tålmodig og foreløpig uoversiktlig arbeide forestår. Vi har meget å si hverandre, og alt er ikke hyrdetoner.

Men konklusjonen er klar: Vi har begynt, og vi akter å fortsette vandringen sammen. I et lojalt felles studium av *hva* og *hvorfor*, i splittelsens tragedie, ut fra en felles grunnfestet overbevisning: Det er ikke *meningen* at vi skal være skilt. Ja det er, i Evangeliets lys, uholdbart.

Paven møtte sin høye gjest i Roms Capella Sixtina — under Michelangelos veldige freske over Dommen. Det er mer enn en «protokollær» tilfældighet — det er et symbol. Splittelsen er *synd*. Vi bærer alle skyld for den — våre lukkede, mistenksomme og svakttroende hjerter er under dom. Vår fortid og vår nutid som kristne mennesker kan bare unndras dommen, ved den gode vilje som bygger en bedre fremtid. Så enkelt er det i sin kjerne.

Og så — utenfor kjernen: De veldige anstrengelser som nå påligger oss, for å forstå, be om tilgivelse, tilgi, fryktløst akseptere sannheten i kjærlighet og glede seg ved en enhet som ikke lenger er uniformitet, men mangfold.

For mange norske kristne må nyhetene fra Rom de siste ukene, månedene og årene ha vært en ubehagelig vekker: Er det virkelig allerede kommet så langt? Hvorfor kommer verdens-økumenikkens håndgripelige resultater gang på gang så overraskende på oss her hjemme — skulle det være noe i veien med vår økumeniske informasjon? Klagen om at «det går for fort» (og de er hyppige i vårt lands kristelige presse), hva forteller de annet enn at vi, mentalt sett, ikke har «fulgt opp»; at én av de største og mest dyptgripende bevegelser i det 20. århundres kirkeliv hos oss simpelthen er blitt undervurdert og fortiet, neddempet og bortforklart både her og der. Siden *Eivind Berggravs* dager har norsk protestantisme merkbart «tapt farten» og er, til adskillig forbauselse ute i Europa, saktet akterut på dette livsviktige området. Er den *tjent med slik* å bli hurtig distansert og provinsialisert, i forholdet til den øvrige protestantisme, i den felles gamle kristenhet?

Det tilkommer ikke oss å besvare slike spørsmål. Det er allerede delikat nok — om riktignok nødvendig — å stille dem. Og uttrykke vår dype respekt for de få norske økumener som, ofte med beundringsverdig klarhet og redelighet og lojalitet overfor både sine egne kirkesamfunn, og høyst anderledes troende kristne, brøyter ny vei i tungt lende. Det er nok å følge litt med i kirkepressen for å se, at de — prester og legfolk — ikke alltid møter selv minimal forståelse. Et eksempel omtaler vi annet steds i dette nummer. De bør ellers ikke miste motet: Det er en gammel historie — i land etter land. Vi norske er bare sørgelig langt bak i køen. Også vi katolikker trengte, og har, hurtig og bestemt, forlenget fått *vår* lærepenge:

De var de få som begynte. Men fremtiden tilhørte dem.

HRM.

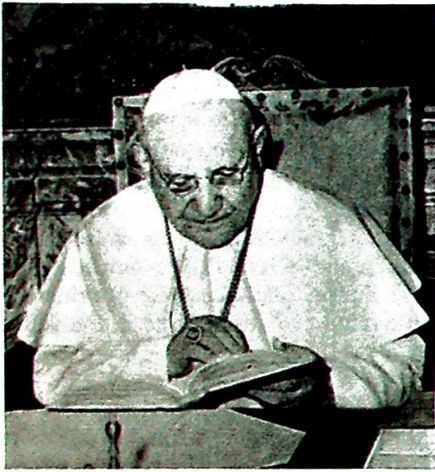
Pave Paul og dr. Ramsey — og god vilje.

FORSTOD VI PAVE JOHANNES?

KARDINAL LERCARO OM MENNESKET OG KIRKELEDEREN

AV GUNNEL VALLQUIST

Selv ikke de menneskene som mest elsket og beundret pave Johannes har ennå et klart bilde av ham og full innsikt i hans betydning. Myten om det helgenaktige naturbarnet som handlet med sjarmerende intuisjon er fremdeles utbredt — og noen har interesse av å utbre den. Noen, det vil si de som motarbeider de avgjørende impulser som denne pave ga Kirken, kristenheten og til og med verden.

Det er troskap mot disse impulser som har drevet kardinal Giacomo Lercaro til å utgi et meget vesentlig essay med den strengt vitenskapelige tittel *Giovanni XXIII, Line per una ricerca storica*, altså: Johannes XXIII, retningslinjer for en historisk undersøkelse (eller forskningsoppgave.) Den har kommet ut på Edizioni di Storia e Letteratura som også offentliggjorde Johannes' etterlatte skrifter. Sammen med ytterligere et essay av G. de Rosa om Roncalli og Radini Tedeschi (den biskop den unge Angelo Roncalli var sekretær for og som ble bestemmende for hans pastorale ideal) samt noen utdrag av allerede utgitte tekster av den gamle paven, får vi kardinalens arbeide i en elegant liten bok. Tekstene fra pave Johannes er omhyggelig utvalgt for å illustrere Lercaros tese. Det er ikke tilfeldig at det akkurat rundt denne kardinalen har dannet seg en gruppe som kanskje utgjør den mest betydningsfulle katolske intellektuelle elite i dagens Italia: betydningsfull ikke minst

når det er tale om gjennomføringen og virkeliggjørelsen av det *aggiornamento* som antagelig møter hardere motstand i Italia enn noe annet sted i den katolske kristenhet.

Man skal heller ikke stikke under en stol at Lercaros bok hadde en vanskelig start. De første anmeldelser ble trykt i fremskrittvennlige katolske aviser allerede i desember, men siden var det umulig å få tak i den. Etter hva det påstås ble distribusjonen forsinket på en for Rom vanlig måte: de katolske bokhandlere «frarådes» pr. telefon av en eller annen innflytelsesrik person i kurien å selge en bok. Men i lengden hadde jo dette liten virkning. I februar kunne jeg altså kjøpe verket i Milano.

Så mye om bakgrunnen. Om Lercaros essay er det å si at det alt rent litterært er en fornøyelse å lese det. Det inneholder en forbløffende klar og stram analyse, helt fri for den ordrikdom og de berusende fraser som er en italiensk nasjonalsynd, ikke minst når det gjelder det religiøse sprog. Innholdet svarer til tittelen, det vil trekke opp retningslinjer for en virkelig utforskning av Johannes' pontifikat og gjerning.

Det gjør et sterkt inntrykk når Lercaro taler om «den store institusjonelle ensomhet» som «vi alle» har overlatt paven, ihvertfall inntil siste konsil ble samlet. «Hvis vi ikke alvorlig snarest mulig stiller oss selv spørsmålet om hvorfor vi alle lot ham være så ensom, kan vår beundring bli forgiftet av hykleri.» Og kardinalen krever at de institusjonelle forbindelser mellom Johannes og Kirkens øvrige organer skal klarlegges med historisk metodikk. Det er ingen, påpeker han, som hittil engang har skissert Johannes XXIII's pontifikat i dets forhold til Kirkens sentrale organer. En slik studie vil være ganske enkel: man kan bare konfrontere de pavelige dokumenter og den hellige stols offisielle aktstykker med de store *Johannes-tesene* slik de er formulert fremfor alt i hans uttalelser i forbindelse med det annet Vatikan-konsil.

Et avsnitt av Lercaros eessay tar

et oppgjør med den ovennevnte utvendige oppfatning av Johannes som hellig naturbarn som bare delvis er klar over hva han gjør. Det skjedde ingen trollkunster med ham da han ble valgt til pave, det som skjedde var at hans usvikelige lydighet, oppøvd i et langt liv, nå ledet ham inn i den oppgaven å være sjef og høyeste læremyndighet, med den Hellige Ånds sikre bistand. Og da hadde han ikke bare sine dyder og sin sunne natur å sette i Åndens og Kirkens tjeneste, men også «usedvanlige skatter av visdom og erfaring, tålmodig og uten opphold samlet inn under utøvelsen av et embede som alt var inspirert av en autentisk, om enn ytterst diskret, genialitet». Vil man se under det enkle og blide ytre, så vil man i pavens taler og skrifter finne vesentlige og selvstendige bedømmelser av både læremessig og historisk natur. (At Johannes var historiker isteden for jurist eller systematisk teolog kan vi i lang tid fortsette med å takke Gud for). Lercaro understreker at Johannes fullt bevisst og i kraft av sin lydighet mot sin embedsplikt ville være universell hyrde og lærer. Ekstremt tilspisset, uten imidlertid på noen måte å ville komme med et paradoks, sier Lercaro at «enten er pave Johannes en hellig kirkelærer eller også er han et null». For hele hans program gikk ut på å være en slik lærer.

Til slutt spør kardinalen i hvilken utstrekning Kirken har vært tro mot denne lærer, og i første rekke peker han på Konsilet som et positivt svar. Men han legger straks til at det er langt fra sikkert at pave Johannes' forventninger når det gjaldt Konsilet og det som han anså for vår generasjons historiske oppgave er virkeliggjort eller på vei mot virkeliggjørelse. Det er derfor at det er så nødvendig å ta opp de store grunnidéene til Johannes som målestokk for det som hittil er gjennomført

Lercaro nevner noen av disse grunn-tanker: den teologiske pluralisme, rangordningen mellom de kristne sannheter, et teologisk historiesyn, en

(Forts. side 127)

KOMMUNISTENES „KONSIL“

KIRKEN OG ITALIENSK POLITIKK

Det var ikke som seg hør og bør Marx, Engels og Lenin som var de flittigst siterte forfattere i partisekretær Luigi Longos tale på det italienske kommunistpartis 11. kongress, heter det i en kommentar fra KAP. Den tidligere militskommandant i den spanske borgerkrig underbygget derimot sine teser med lange sitater fra Johannes XXIII's rundskrivelser og med opplesning av konsiltekster.

«Longo kender sit partis mål: at overtage magten i landet. Og han kender vejen dertil: deltagelse i regeringen. Da man i almindelighed har indset, at dette ikke er muligt ad voldelig vej, må man tage de demokratiske spilleregler i anvendelse — selv om det sker under tilsidesættelse af egne principper — og man må forsøge at indgå forbund for at komme ind i regeringen. Da Longo desuden er klar over, at en af hovedårsagerne, til at hans og parlamentets næststørste parti hidtil har været udelukket fra regeringen, er kirkens afvisende holdning over for kommunismen, er det øjensynlig hans mening i stor stil at vinde katolikkerne for en dialog med kommunisterne. Med dette mål for øje har han givet partikongressen en karakter, der har inspireret italienske journalister til at give den diverse tilnavne som «det røde koncil» eller «PCI's første Vatikanconcil».

Det italienske kommunistparti frembyr nu under Longos ledelse et hidtil uset billede af kommunismen: nemlig at man ved udarbejdelsen af sin ny politik lader sig inspirere af kirkens handlinger og meninger.

Longo stillede sig i sin tale positivt overfor sameksistenspolitikken og udtalte sin anerkendelse af det andet Vatikanconcils beslutninger og af pave Paul VI's interventioner mod krigen i Vietnam. Han fremhævede, at motiver, handlinger og målsætninger inden for kirken i den sidste tid havde været en ledetråd i kommunismens kamp, og at mulighederne for, at katolikker og kommunister kan mødes, er blevet større. Han mente, at bevidstheden om, at dette er den vej man må følge, hvis den nuværende internationale politik skal føres ind i en ny bane, er almindeligt udbredt.»

UNDER VAIENDE FANER

«Under vajende røde og hvid-gule faner gik Longo til angreb på Moros og centrum/venstre-regeringens tradisjonisme og «atlantisme». Han krævede, at Italien ligesom kirken skal holde sig neutral og dermed søge at komme uden om blokpolitikken. Han fremhævede, at koncilets krav om, at kirken skal holde sig uafhængig af ethvert politisk system, er af yderste viktighed for den videre politiske udvikling. Han satte i et elegant spring over alle realiteter, da han fortsatte: «Vi bekræfter på ny, at vi går ind for religionsfrihed, for samvittighedsfrihed for alle troende og ikke troende, for kristne og ikke-kristne. Vi anser det konstitutionelle konkordats princip for anerkendt i Italien én gang for alle. Ligesom vi er motstandere af den konfessionelle stat, er vi også modstandere af statsateisme, — og her spørger vi nu katolikkerne: Er det ikke

muligt, er det ikke nødvendigt, sammen at søge muligheder for at mødes og samarbejde for i fællesskab at nå til at opbygge et nyt samfund.»

«Osservatore Romano», der er Vatikanets dagblad, men ikke pavens personlige talerør, svarede med et lakonisk spørgsmål på Longos tale. Bladet mindet om, at der siden 1935 fra kommunistisk side er dukket tilbud op om samarbejde med katolikker, men at grundlag og motiver for et sådant samarbejde stadig er blevet udskiftet. «I dag er det freden i Vietnam», skriver Osservatore Romano, «men om hvilken fred drejer det sig? Om den, som alle mennesker uden skelnen mellem rase, grænser og ideologier venter på? Eller om en fred, der kan identificeres med de mere eller mindre umiddelbart krigsførende partiers planer og interesser? At sætte pavestolens virke ind i denne sidste sammenhæng ville være et forsøg på at misbruge den som politisk instrument og på at forvrænge dens betydning.»

HOVEDLINJER

Hovedlinjen i den politik, Longo og PCI's ledelse forelagde kongressen, gjorde et stærkt indtryk på denne og blev enstemmigt optaget på partiets program for de kommende år. Målsætningen for dette program er, forkyndte Longo i en sidste 100 minutters tale:

- at hindre enighed mellem de socialistiske partier
- at forsøge at sabotere katolikernes politiske enighed
- at tvinge den italienske udenrigspolitik til neutralitet ved samarbejde med den katolske verden og ved at følge Vatikanets politik.

Longo beskæftigede sig meget udførligt med den sidste målsætning og lagde en afgrundsdyb Macchiavellisme for dagen i omgangen med sit partis hidtidige principper. Han citerede igen flittigt Johannes XXIII og Paul VI og underholdt sine tilhørere med lange passager fra koncildokumenterne. USSR fik ikke en eneste bemærkning med på vejen — derimod gjorde han Vatikanet til italiensk kommunismes nye førerstat, og han forsøgte at bevise, at der ikke findes ideologiske modsætninger mellem katolicismen og den ateistiske marxistiske kommunisme. Uden at komme nærmere ind på de praktiske sider af det omtalte samarbejde — eksempler forefindes jo i mange lande, man behøver her blot at tænke på Tsjekkoslovakiet, Polen og USSR — understregede Longo, at de modsætninger, der i fortiden havde været mellem religion og kommunisme, havde været historisk og ikke ideologisk betingede.

Den delegerede Alicata udtrykte klarere og tydeligere end Longo, hvorfor de italienske kommunister i dag må end søge mod større fordomsfrihed: «Vi bør ikke frygte gaul-

(Forts. n. side)

SAMLIV ER GAVM

OM EKTESKAP OG LEGMANNSTEOL

Et menneske som er noenlunde observant og ikke helt forstumpet vil snart oppdage at ekteskapets seksualforhold er en skole, en skole i å gi. Jeg vet intet annet forhold hvor man får demonstrert for seg så bokstavelig at den eneste sanne lykke er å finne i den givende kjærlighet. Man oppdager at når man søker sin egen tilfredsstillelse, finner man bare en grotesk karikatur av den forespeilede lykke; en stadig voksende kravmentalitet som driver individet lenger og lenger mot det perverse og det lettferdige i en søken etter variasjon, etter nye former for tilfredsstillelse når de tilvante begynner å blekne. Men om man derimot, kanskje rent uforvarende, et øyeblikk har glemt seg selv i ønsket om å gjøre den annen lykkelig, da har man til sin egen forundring oppdaget at i dette, og bare i dette, ligger også ens egen virkelige lykke.

At denne givende, uselviske kjærlighet mellom mann og kvinne kan utvikle seg fritt og gjensidig bare innenfor rammen av det monogame og uoppløselige ekteskap, skulle være innlysende; ethvert forhold som faller utenfor denne ramme, har i selve sin ytre form mangler og elementer av selviskhet som vil virke nedrivende. Det er ikke spørsmål om et negativt krav, men om det positive ønske hos hver av partene om å gi seg selv så totalt som mulig; dette må nødvendigvis innebære at man gir seg uten forbehold, i et uoppløselig forhold. Og i dette ligger der en ekteskapets «naturlov».

Man trenger hverken kristendom eller annen religion for å forstå denne kjærlighetens lov når man ser den demonstrert på det enkle, fundamentale plan; forståelsen kan være rent instinktmessig (den er for øvrig, til tider, blitt forvekslet med religion). Kanskje denne innebyggede lov viser, selv i det hedenske liv, at Guds skapermakt, slik som den kommer til uttrykk i menneskets seksualliv, må søke tilbake til den givende kjærlighet som er dens egentlige vesen; «for eders hårde hjerters skyld ga Moses eder lov til å skilles fra eders hustruer; men fra begynnelsen av har det ikke vært således».

Er man kommet dit i sitt ekteskap at den givende kjærlighet er blitt grunntonen i seksuallivet, oppdager man at den blir som en varmecelle som innvirker på hele tilværelsen; man finner sin enhet med jorden og med alt skapende, med alt liv. Det kan bli en slags beruselse; man ønsker å gi, bare gi, for å glede seg over den andres glede, for å være en del av det skapende, positive i tilværelsen, ikke bare i fysisk henseende, men også i den forstand at den givende kjærlighet i seg selv er skapende; det er en opplevelse på samme plan som naturmystikkens ekstase.

Men om man har tendensen til å analysere, kommer kanskje den tvilens svarte dag da man begynner å ane

---

lismen, så lenge de Gaulle er os behjælpelig med at knuse et forenet Europa. Og vi behøver heller ikke at frygte andre, hvis vi blot kunne bringe katolikkerne til det punkt, hvor deres enighet i politiske spørsmål slår revner.»

at ens egen giverglede i bunn og grunn har vært egoistisk; at man har gitt for selv å kunne glede seg over den annens glede, for å føle seg generøs, for å la sitt hovmod sole seg i glansen av at man personlig er den givende og skapende. Man stiller seg kanskje spørsmålet: Når har jeg gitt uten å vente noen form for gjengjeld, uten å kreve takk eller anerkjennelse eller vissheten om den annens glede? Og svaret kommer, kan hende, skremmende definitivt: Aldri.

Det kan tenkes at man føler seg som et barn som har lekt seg frem til en avgrunn. Fristelsen til å tversnu og løpe sin vei, til å stryke ut av minnet det man har sett, eller til å resonnere det bort med at den slags absolutter ikke hører hjemme i det praktiske liv, er nesten uimotståelig. Men om man allikevel tvinger seg til å holde fast ved tanken, til å stirre ned i avgrunnen, begynner man å forstå at det er kristendommens krav om den totale selvoppgivelse som man har møtt, også innen seksuallivet.

Har man først sett og forstått kravet om den totale selvfornektelse, i dypeste forstand kyskheten, i det kristne ekteskap, da vet man, at i dette som i alle andre forhold er alt som er positivt, hver gave man får og hver gave man gir, av Gud. Man ser at alt ligger og må ligge i Hans hånd, at man har like liten rett til å kreve for seg selv giverens glede som man har til å forlange sin egen sanselege nytelse.

En sannhet som man engang har innsett, er et kall; man kan også si at den er en tapt uskyld. Adam og Eva spiste frukten fra kunnskapens tre, forteller den gamle myte. Og kunnskapen om godt og ondt brakte med seg dom og død.

DEN ENE VEI

Det kan være at man i overmøt bestemmer seg til å leve i følge kallet til den totale selvoppgivelse; enten man gjør dette eksperimentet med dets uunnåelige nederlag, eller man med én gang innser at det ville være fåfengt, er den endelige konklusjon den samme: Den absolutte selvoppgivelse er uopnåelig innen rammen av det menneskelige; bare i Kristus, i tilgivelsen, er den uselviske handling mulig.

Bare én vei fører videre frem: Nådens og bønnens vei. Det er en ydmykende vei på dette som på andre områder, en vei med et menneskelig ideal som mål og ens egen menneskelige svakhet smertelig klar hver gang man snubler i sin egen selviskhet og faller, søker og finner Guds tilgivelse og snubler seg videre. Men så oppdager man at selve målsetningen har forandret noe: Seksuallivet er blitt en integrert del av kristenlivet, i dette er ekteskapets samliv blitt hevet opp på et nytt plan.

Det er mirakelet fra bryllupet i Kana som har gjentatt seg; den jordiske, menneskelige kjærlighets vann er blitt forvandlet til Guds kjærlighets vin; selve ekteskapet er blitt et oppkomme av Guds kjærlighet som Han i sin nåde lar ektefellene gi hverandre. Og denne kjærlighet er nødt til å sprengne rammen av seksuallivets enkle jeg-du forhold. Den må spre seg som ringer i vannet, først til familiekretsen og så videre; den blir et krav om usel-

LDHET

viskhet i alle livets forhold, et krav om å bringe, i ord og gjerning og til alle mennesker, budskapet om Kristi kjærlighet.

Og det er overgangen fra den gamle til den nye pakt, fra lovens negative «du skal ikke» til saligprisningenes positive verden. Man føler ikke lenger Jesu kategoriske ord om ekteskapets ubrytelighet som harde ord, at «står saken slik mellom mann og kvinne, da er det ikke godt å gifte seg»; men tar imot dem i takknemlighet og vet at slik må det være. Og man ser ikke lenger kristendommens seksualmoral som et urimelig og strengt krav.

EKTESKAP OG UGIFT STAND

Men kanskje undrer man seg over hva forholdet kan være mellom denne *ekteskapets* vei, frem til forståelsen av Guds kjærlighet, og den *avholdende* vei, som i den klassiske kristne tradisjon blir fremholdt som idealet; over forholdet mellom ekteskapet og den kristne askese som, fordi den er i pakt med Kristi selvfornektelse, blir betraktet som et uttrykk for foreningen med Hans gjenløsende kjærlighet.

Men Kristi selvfornektelse er noe meget mer enn menneskelig askese; Han forener i seg den skapende og den gjenløsende kjærlighet, for «jeg og Faderen, vi er ett». Fordi Han er Gud, blir selvfornektelsen, som isolert i seg selv er steril, i Hans liv fruktbringende og livgivende; Marias fruktbringende jomfruelighet er et bilde på det samme. Men på det rent menneskelige plan er ikke denne dobbelthet mulig. Mennesket kan ikke i seg selv være både jomfruelig og livgivende; det blir kalt til den ene eller den andre av disse to veier.

På det dypere, åndelige plan løper imidlertid de to veier sammen; den skapende og den gjenløsende kjærlighet finner sitt felles utspring i den uselvisk givende kjærlighet som er Gud; i dette fellesskap får de del i hverandres nåde. Den som følger jomfruelighetens vei med sitt primært vertikale gudsforhold, finner sin neste i Gud; i Hans kjærlighet finner han enheten, den fruktbringende, kjærlighetsskapende enhet i forholdet til Gud i nesten.

Den som lever «i verden», som lever i konflikten mellom det vertikale gudsforhold og det horisontale forhold til det verdslige liv, finner Gud i sin neste; i dette finner han løsningen av sin konflikt, for han ser at bønnen, enheten med Gud i det vertikale gudsforhold, og den uselviske handling, enheten med Guds kjærlighet i det horisontale forhold til nesten, er to aspekter av samme enhet. Og han føler seg kanskje som Bjørnsons bjerk som ville kle fjellet, for han ser at at han har oppnådd er å få en personlig forståelse av Jesu ord: «Hva I har gjort mot én av disse mine minste brødre, det har I gjort mot meg».

Den kristne seksualmoral kan ikke effektivt forsvares på dogmatisk grunnlag. Den kan, derimot, forsvares temmelig godt under den samfunnsmessige synsvinkel. Og den kan forsvares ut fra rent humane hensyn. For når forkjempere for den seksuale frihet hevder at i et frivillig seksualforhold som ikke får følger for andre enn de to, tar ingen skade, viser dette dårlig kjennskap til menneskesinnet; i oppløsningen av et så intimt forhold som det seksuelle, eller bare i frykten for oppløsning av et slikt forhold, er alltid en eller begge parter skadelidende (og et uopløselig, ubrytelig forhold er definisjonen av et ekteskap).

Men det beste argument for kristendommens seksualmoral ligger, etter min mening, i seksualforholdets dypeste egenart; i dette at enhver selvviskhet bringer med seg i forræelse og avstumpning, og dermed fører til en indre ødeleggelse av selve forholdet.

Prudentia.

JØDE OG KRISTEN

«Kirken erkjenner en felles arv med jødene. Denne hellige arv er grunnlaget, bygget på tradisjonen, for samtalen og brorskapet, som fra nu av må bli et bånd mellom Kirkens og Synagogens medlemmer.

Det 2. Vatikankonsil forkaster og tar avstand fra anti-semitismen. Dette er klart uttrykt av konsilet. En kan beklage at denne forkastelse ikke er enda kraftigere uttrykt — det kunne den ha fortjent. Men den er uforbeholden og kommer fra hjertet. Dette blir klart, når en leser den angjeldende setning i sammenheng med hele avsnittet om jødene. En kan si det slik, at den kristne kirke kan «fordømme» andres illgjerninger, men når den selv er innblandet i dem, har den ingen annen utvei enn med styrke å «beklage» dem.»

(Pater Gregory Baum, i sin innledning til dekretet om de ikke-kristne religioner, i norsk oversettelse.)

BLIKK på TIDEN

VI UKLANDERLIGE

■ «Augias» er navnet på en ungdommelig velskrivende spaltist i «Verdens Gang» — ved lørdagstider dukker han gjerne opp med en saltet og pepret halvside, der et kritisk blikk på det hjemlige — fra ett eller annet utsiktspunkt i England eller på kontinentet — gir ham stoff til både egne og lesernes refleksjoner. Nylig (26. mars) streifet han — med klørne ute! — det ikke ukjente faktum, at vi nordmenn legger strenge krav på de utenlandske studenter vi mottar (uten å gi dem meget av et miljø), mens vi dermed ser med stor og selvgod overbærenhet på våre egne, ikke minst de av dem som vi sender ut — som gjestestudenter til fremmede land. Kanskje tar han vel hardt i, men mon der ikke er et opplegg til litt nasjonal selvransakelse i linjer som disse:

«Vi må jo notere med glede at den norske offentlighet er begynt å interessere seg for utenlandsstudentene her i landet.

Det kommer noen stykker av dem hvert år, nemlig. Noen med stipendium og noen på egen risiko. Alle med det felles forsett at de skal lære noe her (hva skulle de ellers frivillig til Norge for?) Aldri har vi som vertskap hatt grunn til å klage over deres studieiherdighet og deres lojalitet, ei heller over deres norskdom som gir seg vakre og rørende utslag på vår store nasjonale dag. Aldri har de fonærmet Alma Mater, det norske flagg eller det norske folk. De har oppført seg som verdige akademikere skal oppføre seg, og det skal de ha takk for.

Men allikevel er jo utenlandsstudentene i Norge en diskriminasjon, de med.

På Universitetet danner de en markant kaste for seg selv, en diffus krets annerledes talende og farvede som klumper seg sammen i Aulakjellerens innerste hjørne. Hvorfor? Fordi de aldri inviteres hjem til de norske academici, fordi de aldri aksepteres på ordentlig i det studentsosiale liv. Ja, det virker som om de norske studentene med engelskartium og franske, tyske, italienske, spanske og andre bifag ikke kan nyttiggjøre seg sine kvalifikasjoner på det nærmeste av alle objekter — nemlig den utenlandske kollegaen ved bordet ved siden av. Han på sin side er kommet hit for, som det så vakkert heter, «å lære det norske folk å kjenne».

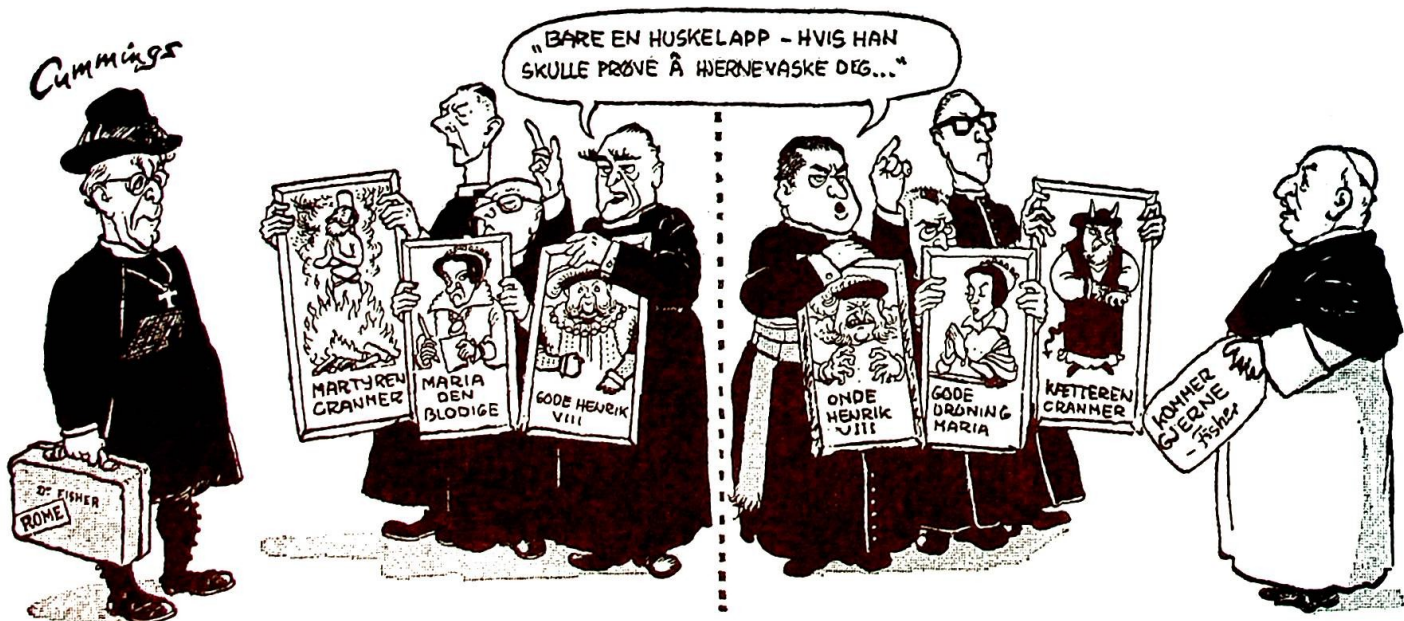
Jo, han lærer oss sannelig å kjenne! Han kommer i kontakt med noen snackbar-servitriser og noen kinokontrollører og kanskje noen student-tillitsmenn. For hva var vel Ola Nordmann verd uten sine tillitsmenn? Hvordan opprettholdt vi vårt gode forhold til medmenneskene og omverdenen uten våre tillitsmenn?»

Forgår de seg, utlendingene, tar vi hardt på dem. Vel kan vi godt forstå at politi og helsemyndigheter er strenge overfor forsøk på å importere narkotika-misbruk. Men all denne moralske forargelse — kan den ikke med fordel vendes også mot en god del av våre egne? «Augias» synes visst det:

«Riktignok røker de ikke marihuana, for norske gutter (og jenter!) røker ikke. De bare drikker. De drikker øl og akkevitt og whisky og gin og konjakk — de drikker hele Pol-listen igjennom, og når de ikke har penger igjen skaffer de seg flere — og så svinger de på seidelen igjen! Og det er da bare festlig, er det ikke? Det er da ingen som tar seg nær av at student-Ola i dag sikkert konsumerer noen liter mere øl, vin og brennevin enn hans forgjengere for få år siden — og at de penger han koser seg for her hjemme og på Bierstuber, pub'er og bistroer der ute forsåvidt kunne reist et Chateau Nøff på rekordtid? Nei, dette med drikking er da ikke farlig i det hele tatt, er det vel? Det er bare gøy, heilnorsk festtradisjon, det! Ja, kan noen tenke seg muligheten av at en norsk student på tredagers-fylla i Frankrike, Tyskland, England eller USA skulle bli utvist fra landet på grunn av sitt dårlige eksempel? Ånei takk!»

FRA EN REDEGJØRELSE

■ «Banneret» er et blad som Det Norske Baptistsamfunn utgir. I et par nummere (19. februar og 19. mars) har rektor N. J. Engelsen begrunnet sin deltagelse i Bønneuken for kristen enhet i år, ikke minst sin deltagelse i det økumeniske avslutningsmøtet i St. Olavs kirke 25. januar. Mot en og annen skarp kritikk forklarer han med forbeholdlig klarhet motiver og hensikt — det er en økumenikk som er vel gjennomtenkt og der prinsippene ligger nettopp så fast som de skal og må ligge, for alle de samtalende parter. Avstand og nærhet (økumenikken består jo av begge) er vel avveid i disse linjer — vi katolikker (og vel også de andre kristne som deltok i arrangementet) vil visst nikke samtykkende til hans fremstilling av både hva det dreide seg om, og hva det ikke dreide seg om. Det skulle undre oss meget om han ikke også overbeviser mange av sine egne trosfeller, som ennå stiller seg avvisende endog til kon-takter av dette slag.

Økumenene får sine advarsler — i alle leirer. Da dr. Ramseys forgjenger i Canterbury, dr. Fisher, besøkte pave Johannes, laget den engelske tegneren Cummings denne fornøyelige tegningen.

Rektor Engelsen skriver (og hans ord kunne — i alt vesentlig — godt ha vært skrevet av en katolsk økumen for katolikker, eller en luthersk økumen for lutheranere):

«Flere vil spørre hvordan jeg kunne si ja. Det er også like naturlig å spørre hvordan nå Den romersk katolske kirke kunne innby en baptist og en metodist, kanskje også en lutheraner til et møte for å markere at det finnes bånd over store kirkegrenser. Propaganda vil noen svare, men så lett er det ikke. Det kunne kanskje for mistenkelige gjelde, om nå alt kunne holdes innenfor vårt lands grenser. Men saken må også komme den katolske verden for øre, og da rekker ikke denne forklaring. Vi skal imidlertid la tap og gevinst ligge for alle parters vedkommende.

Så var det min grunn for å si ja. Som første grunn vil jeg nevne den rent personlige. Jeg kunne kort og godt ikke si nei til en utstrakt hånd, en anmodning om å gjøre det som i hvert fall en kristen kan gjøre, nemlig lese Skriften sammen med andre kristne og be sammen med dem. Jeg ville komme i konflikt med min egen samvittighet om jeg hadde følt meg tvunget til å si nei, fordi jeg fryktet for at mine trosfeller i Baptistsamfunnet ikke ville forstå. Jeg handlet derfor ut fra det som baptismen alltid har kjempet for, samvittighetsfriheten, den aktive toleranse og religionsfriheten. Disse grunnsetninger er ikke bare rent negative!»

Rektor Engelsen nevner baptistenes vanskeligheter i det katolske Spania, og mener at kontakt med den sterke reformviljen i dagens katolske kirke må ha mer for seg enn rett og slett et nei. Økumenikk er hverken prinsipløshet eller samrøring. Dens mening er en helt annen:

«Når enkelte mener at såvel bønneuken som møtet i St. Olav betyr et kompromiss, så er de fullstendig på villspor. Intet kirkesamfunn har gitt avkall på noe som helst, så vidt meg bekjent. En har bare funnet å ville gå vegen om bønnen og den personlige kontakt, og i andre kretser har den teologiske dialog avløst det langtrekkende skyts fra tilbørlig avstand.

Ingen av oss kan tenke oss en samlet kristen kirke hvor en har gitt avkall på dyrt kjøpte sannheter. Nei, en bygger videre på det som er blitt fundamentalt. Som før skal vi baptister uavkortet forkynne evangeliet til frelse, men om evangeliet i vår munn forkynnes uten unødvendige og kanskje ondadede angrep på andre kirker, er intet tapt — tvert om. Jeg tror det er riktig også i fremtiden å være åpne og villige til å møte andre kristne, selv dem mange synes står oss fjernt.»

FØRST PÅ MÅNEN?

■ «Aftenposten» har henvendt seg til fem vinnere av Nobels fredspris, og spurt dem om deres mening vedrørende fredens sjanser. Svarene, som offentliggjøres i «A-Magasinet» (26. mars) er gjennomført meget forsiktige — med et forklarlig innslag av melankoli og pessimisme over menneskenes dårskap på området. Ett trekk kommer ellers påfallende igjen, fra innlegg til innlegg: Tilliten til det enkelte menneskes rolle.

Den jevne avisleser stusser: Han føler seg tvert om avsatt og utvist fra hele problemets behandling. Såvel politikken, militærets som selve informasjonens høyt oppdrevne «teknikk» umyndiggjør ham. Lite annet blir tilbake, synes det, enn hans halvblinde håp om at de som vet riktig også vil riktig.

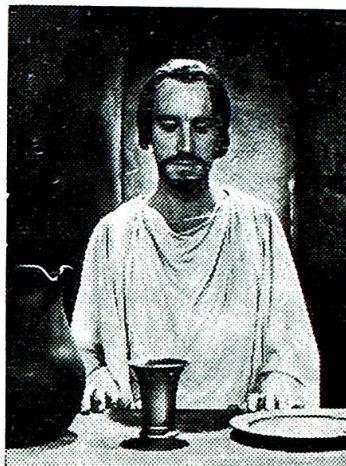
Blant uttalelsene finner vi også noen ord av belgieren pater Dominique Pire, som vel — gjennom den ytterste enkelhet — rører ved sakens kjerne:

«Det forekommer meg at en av de største vanskeligheter er skillet mellom rike og fattige, og da særlig mellom rike og fattige land. Jeg har ikke lenger noen illusjoner med hensyn til de forskjellige lands lunkne gavmildhet, så jeg regner med at vi må være fornøyde hvis forholdet mellom verdens nasjoner utvikler seg på grunnlag av gjensidig utbytte og gjensidige interesser. Jeg kan følgelig bare håpe at de rike land så snart som mulig innser at det er i deres egen interesse å utvikle de fattige land.

En annen hindring for varig fred er prestisjen, prestisjen hos de tre stormakter som i bunn og grunn har delt verden mellom seg, og som har innflydelsessfærer langt uten-

«MANNEN FRA NASARETH»

Max von Sydow som Kristus. En god skuespiller — men i en uspillelig rolle.

Hollywood har aldri, tross mange og fabuløst kostbare forsøk, løst «bibel-filmens» problemer. Gang på gang sviktet det på de samme punkter: Smakløse masse-effekter og show-sensasjoner, overflatisk person- og typetegning, en bilde-«estetikk» som bygget på det fromme oljetrykk, den folkelige smaks familiebibel og den amerikanske vekkelses-protestantismes spesielle følelsesliv. Når så — i tillegg til alle disse farlige svikt — historieoppfatningen var ubehjelpelig, poesien sentimental og mysteriet redusert til filmtricks tilsatt «englekor», kunne resultatet bli nettopp så fryktelig som i Cecil B. de Mille's verste produksjoner.

George C. Stevens' «Mannen fra Nasaret» går delvis — om ikke helt — utenom disse farlige fallgruber. Den er en gigantisk og meget tekst- og handlingstro illustrert bibelhistorie — en gjentelling av Evangeliene i såvidt mulig deres egne ord, og i et «rekonstruert» palestinsk oldtidslandskap i California, Utah og Nevada-ørkenen. Natursceneriene er tildels storslagne men også ellers er der i Stevens' bildekomposisjoner — ved siden av gulbrune søndagsskolebilder — hele sekvenser av betagende skjønnhet og lysvirkning. I Gethsemane tenker en på Goyas og Zurbarans malerier!

(Forts. side 125)

for sine egne grenser. I dette tilfellet er prestisjen knyttet til ideologiske motsetninger og til ulike oppfatninger av hvordan verden bør organiseres. Prestisje, særlig hos stormakter, antar av og til barnslige, endog latterlige og farlige former. Hvem kan fortelle meg hvorfor førstemann på månen må være en amerikaner?

Jeg tror at mindre land som Norge har en meget viktig rolle å spille i verdenspolitikken. Ansikt til ansikt med supermaktene som misbruker sin rikdom, sin befolkningsmessige overlegenhet, sin militære styrke, sitt enorme økonomiske apparat og sin innflydelse, ansikt til ansikt med gårdsdagens stormakter som i altfor stor grad lever på prestisje, nasjonalisme og sjåvinisme, inntar de små nasjoner en betydningsfull stilling. I disse land kan det enkelte menneske både offentlig og privat opptre som verdensborger. Tillat meg også å si at Norge, som jeg betrakter som mitt annet fedreland, må ha mot til å tale de tauses sak og delta i ethvert utfall — lite eller stort — mot urett og urettferdighet. Et lite land som ikke har kolonier og som ikke regjeres av prestisje, grådighet eller «brinkmanship», må la sin røst lyde klart og tydelig på vegne av de undertrykte i verden.»

Frater Candidus.

En draum
i Guds hjarte

A var eg i duldo for evigt
og aldri i dagen kom fram –
lik frøet i frostsvevnen bunde
innunder den kalde ham.
Ja var eg lykkeleg ufødd
igjenom ævone drøymd,
ja berre som skire draum i Guds hjarte
djupt i hans skaparsjel gøymd.

Eg være som draumen mot dagen
som sloknar i morgonljøs
og andar ut imot soli
lik floden som finn sin os
eg døyr som ein sukk i havet.
I stilla so ævestor
eg sloknar inn, so den reine samljod
andar ut mine spor.

Tore Ørjasæter.

*

«Hvert eneste menneske må ha to lommer, som han kan gripe i, alt efter sin trang. I sin høyre lomme må man ha ordene: «Den hele verden ble skapt for min skyld». I sin venstre, ordene: «Jeg er støv og aske».

(Gammelt rabbinisk ordtak.)

EN „AKTUE

REFORMBISKOP

Ved flere anledninger har professor *Oscar Cullmann*, den kjente protestantiske teolog fra Basel og Paris, tatt avstand fra det gjengse syn, som stiller *Johannes XXIII* og *Paul VI* opp mot hverandre, som om vår nye pave ved sin mer stillfarende fremgangsmåte tok tilbake det som hans forgjenger profetisk hadde øst over verden. Nei, sier han i et intervju nylig, med den franske avis «Le Monde», det måtte en Johannes til for å sammenkalle dette konsil, under en impuls av profetiens ånd. Men hvordan ville han ha kunnet løse de store problemer som ingen, og han selv allerminst, var i stand til å forutse ved starten? Det er den oppgave Paul VI har fått. Og den er like vesentlig.

Det var denne bestemte oppgave: Å bringe et stort kirkemøte til dets avslutning og sette igang de nødvendige praktiske tiltak for at konsilets vedtak ikke forblir maktesløse, som for tre hundre år siden bragte en kardinal av slekten Medici til hellighetens tinder. *Carlo Borromeo* ble Forsynets mann for å bringe vel i havn det verk som Tridentinerkonsilet hadde tatt opp. Og det er ingen tilfeldighet at både Johannes XXIII, som ble kronet på hans festdag, og Paul VI, hans efterfølger på Milanos erkebispesetol, bevisst har valgt ham til sitt forbilde.

Carlo var født i 1538. Allerede 12 år gammel var han som nesteldste sønn i en adelig slekt viet til den geistlige stand, for derved å få inntekter uten å gjøre skår i familiens formue. Det vil si at han begynte sin løpebane ved å dra nytte av et av de mange misbruk som det ble hans livsgjerning å nedkjempe.

Han ble videre forfremmet ved hjelp av et annet og minst like stort misbruk, den såkalte «nepotisme», som besto i at paven omga seg med høye dignitærer av sin egen slekt. Hans morbror var blitt pave under navnet Pius IV, i 1559, og i januar 1560 ble Carlo, som da var bare 22 år gammel, kalt til Rom, gjort til kardinal, administrator for bispedømmet Milano, og ble en slags statssekretær. Han var selvsagt ikke prest en gang. Men for én gangs skyld var paven heldig med sin nevø og protégé. Efter ti års avbrytelse ble kirkemøtet samlet

Subskripsjon på Gunnel Vallquists KONSILBØKER

Da det stadig kommer henvendelser fra folk som ikke nådde å tegne subskripsjon på Gunnel Vallquist: Det annet Vatikankonsil I-IV, har forlaget besluttet å åpne for innmeldelsen igjen. De allerede utkomne bøker: Første Samling — Tøbrud og Anden Samling — Reformation, kan således fås for d.kr. 18,50 (bokladeprisen er 24,75) og kr. 21,— (bokladeprisen er 28,—) når man tegner seg for de to siste bind som utkommer i 1966 og 67, og som også vil kunne fås for $\frac{3}{4}$ av bokladeprisen.

Skriv til Konkilskrifter, c/o Sankt Ansgars Forlag, Bredgade 67, København K.

«L» HELGEN

CARLO BORROMEIO

på nytt og tok fatt på så viktige emner som eukaristien, messen, prestevielsen og ekteskapet. Den unge kardinal var drivkraften i dette foretagende.

Det hele kunne imidlertid ha fått en brå avslutning, for Carlos eldste bror døde og mange ventet at Carlo, som da var slektens arving, ifølge skikk og bruk den gang skulle forlate sin geistlige løpebane og overta brorsens stilling. Det kunne ha hendt. Men en retrett under ledelse av en jesuitt overbeviste Carlo om at slik var ikke Guds mening med ham. Nu hadde han for alvor brutt med verdens og tidens ånd, og resten av livet hans skulle bekrefte at han ikke så seg tilbake når han først hadde lagt hånden på plogen.

Det første som nå skjedde, var at han ble presteviet og dernest viet til biskop. Et nytt liv var begynt for ham.

Konsilet hadde bestemt at Kirken ikke lenger kunne finne seg i at biskopene ble borte fra sine respektive bispedømmer. Carlo måtte her vise det gode eksempel. I september 1565 gjorde han sitt inntog i Milano og, bortsett fra en kortere tid hvor han igjen måtte oppholde seg i Rom i forbindelse med onkelens død og valget av Pius V, tilbragte han resten av sitt liv i sitt store stift. Der ble han snart et forbilde for alle de geistlige som ønsket å ta den katolske fornyelse alvorlig.

Det er lett å forestille seg at hans reformiver vakte motstand, ikke minst i hans egen geistlighet. Til tross

Ett av de få samtidige portretter av reformbispen Carlo Borromeo.

«St. Olav»

Redaktør H. Rieber-Mohn er meddelt ett års permisjon fra bladets redaksjon pr. 10. april 1966, på grunn av et utenlandsopphold. Redaktør Åge Rønning konstitueres i denne tid som ansvarshavende. På H. H. Biskopens anmodning er Pater Albert Raulin O. P., universitetsstipendiat Lars Roar Langslet og stud. mag. art. Gunnar Magnus tiltrådt «St. Olav»s redaksjon for det samme tidsrom.

for at pavestolen nå var blitt med for alvor i reformarbeidet, møtte han ikke alltid hos sine overordnede den støtte han hadde krav på. Den spanske administrasjon som den gang hadde kontroll over Lombardiet, gjorde det heller ikke lett for ham. Men han var utrettelig og kunne kreve meget fordi han selv aldri sparte seg.

Sin beste støtte fant han i de nye kongregasjoner, jesuitter, kapucinere og andre — reformarbeidets pionérer. Men han hadde vanskelig for å akseptere deres avhengighet av et sentralt organ, han ville ha sine medarbeidere helt i sin egen hånd.

Den største seier vant han da Nord-Italia ble herjet av en forferdelig pestepidemi. Hans selvpoffrelse var grenseløs og minnet om hans innsats er blitt forevigt av dikteren Alessandro Manzoni i hans klassiske verk *I promessi sposi*, en av Italias mest folkekjære romaner.

Carlo Borromeo døde den 3. november 1584. Overfor seg selv hadde han vært hård: lite mat, lite søvn, ingen komfort eller bekvemmelighet. Han var bedre utrustet som administrator enn som tenker, hans bibliotek var for ham et arbeidsredskap, ikke en estetisk nytelse. Han brukte megen tid til bønner og var helt konsentrert i Gud når han ba. Noen syntes at han var vel streng og ikke lite pirket i sin administrasjon, men han ble unektelig en gudbenådet leder for den stridende kirke. Hans valgsprog var *Humilitas* (ydmykhet), og han levde opp til dette motto.

Flere søsterkongregasjoner har valgt ham til sin spesielle beskytter, blant dem den livskraftige kongregasjon fra Maastricht som virker også på Hamar, i Ålesund, Molde og Kristiansund N. I Nord-Italia især har han etterlatt seg et meget stort navn.

Det er mer enn rimelig om hans skikkelse kommer særskilt i forgrunnen i de kommende år, hvor det 2. Vatikan-konsils resultater skal gjennomarbeides, konkretiseres og også omsettes i praksis. Historien gjentar seg aldri, men inspirasjonen forblir den samme ned gjennom tidene. Carlo Borromeo hørte sin tid til. Vi bør be Gud skjenke oss helgener som i vår egen tid fører hans arv videre.

A. R.

PASTOR D'AUCHAMPS ITALIAREJSER.

EXTRA: Gruppe 33 A Rom Assisi, 16 dage kr. 1000,—.
29. april til 14. mai.

Gruppe 34 Ravenna Rom Assisi, 22 dage kr. 1350,—.
5.—26. juli.

Gruppe 35 Rom Assisi, 18 dage kr. 1100,—. Pater Patfoort leder. 15. september til 2. oktober.

Program og alle opplysninger fra revisor Schwartz,
Ø. Farimagsgade 18, Kbh. Ø., tlf. Øbro 4642x.

FOR PERSBRÅTEN

Den 16. og 17. april har Mariakongregasjonen basar til inntekt for feriehjemmet Persbråten. De fleste vet vel at Persbråten er et feriested som i første rekke er beregnet på barn fra Oslo-området. Hvert år får ca. 35 barn 4 ukers deilig ferieopphold i et katolsk miljø. Resten av året er Persbråten tilgjengelig for dem som måtte ønske et kortere eller lengere opphold der.

Det sier seg selv, at det *koster* å drive Persbråten, og Mariakongregasjonen har gjennom mange år hatt oppbyggingen og senere vedlikehold og fornyelse av feriehjemmet som sin sosiale oppgave.

I år avholder da kongregasjonen sin årlige basar, litt forsinket, den 16. og 17. april, lørdag den 16. med barneaften og søndag slipper de voksne til. I år har St. Halvard-guttene lovet å synge, så alle har noe å glede seg til.

Basaren anbefales på det beste, en håper på helt fulle hus.

BISKOPSYNODEN: OKTOBER 67

Paven har meddelt at det første møte i Kirkens nye biskopsynode skal holdes i Rom i tiden 11.—18. oktober 1967.

I samme uke holdes den tredje verdenskongress for legfolk i byen.

ORDENSSØSTRE SOM GISLER

Syv ordenssøstre som har vært holdt som fanger av opprørsstyrkene i byen Pothersville ved Kongo-elven ble tatt med som gisler da opprørerne i forrige måned ble drevet ut av byen av regjeringsstyrkene. Det foreligger ingen opplysninger om søstrenes skjebne.

FÆRRE LEGBRØDRE

Det har vært en alvorlig tilbakegang i antall legbrødre i Europa, ifølge Pro Mundi Vita. En unntagelse er England og Irland. Tidsskriftet legger til at det er behov for en omlegning av legbrødrenes religiøse liv med strengere krav til opptagelse, åpen dialog mellom foresatte og de enkelte medlemmer av en orden og mellom generasjonene samt bedre telogisk, faglig og kulturell trening.

Eilstelning

Til inntekt for feriehjemmet

«Persbråten»

i foreningslokalet, Akersvn. 5, Oslo.

Lørdag 16. april kl. 17.00: Barneaften.

Søndag 17. april kl. 19.30: For Voksne

Kirkekaffe fra kl. 10.30.

Ta venner og bekjente med.

MARIAKONGREGASJONEN.

CARITAS

Oslo Bispedømmes socialarbeide.

Mange i bispedømmet trenger hjelp, råd og veiledning.

Støtt trosfeller i nød!

Send din gave til

CARITAS OSLO

Fagerborggt. 17, Oslo 3, tlf. 69 30 15
Postgiro 2020 88 Bankgiro 40/42.696

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68

Kontortid 12—13
mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i
Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.

Akersv. 5, Oslo.

MILITÆRE TIL LOURDES

I TIDEN 7.—17. JUNI 1966

Alle katolske militære — uansett alder eller militær rang — fra alle våpengerer, det være seg hær, flyvåpen, marine, sanitet eller noe annet, er også i år innbudt til å delta i den store internasjonale pilegrimsferd til Lourdes.

De som har deltatt før kan søke om å bli med denne gang også. Permisjon må en søke hos sin lokale kommandant. Man kan da henvise til Forsvarsdepartementets bestemmelser: FD/19. mai 59/3845/59/1.4 (526.0); FD/16. mai 62/4039/62/1.4 (526.0), og PBH 4-005.

Utgiftene blir som vanlig subsidiert av et internasjonalt fond, med det resultat at nordmenn kan delta så å si gratis.

Alle opplysninger og innskrivning hos:

Pastor André Hæeck,
Torvgaten 113,
Hamar.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institut		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Drammen
St. Josephs Hosp.,		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hønefoss
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård	}	Lillestrøm
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tromsø
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.	}	Trondheim
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs kirke	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:

Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

De fattige

«Salige er de fattige»
 «Ånd og Liv» nr. 28.
 Pauluskredsens Forlag,
 København 1966,
 40 sider.

Emnet for dette nye hefte i serien «Ånd og Liv» er unektelig «aktuelt», både fordi det er ved stadig å vende tilbake til Evangeliet at Kirken fornyer seg, og fordi vår verden av i dag sannelig ikke mangler fattige, både i den ene og den andre betydning.

Stoffet er meget variert: utvalg av bibelske tekster, bønner for alle slags fattige (kan være til nytte for prester som prøver å gi den alminnelige kirkebønn i messen fornyet aktualitet!), pavens tale til prestene om fattigdommen, helgnesens vidnesbyrd om det samme emnet, enkelte visdomsord av nyere og eldre forfattere, sist og ikke minst det såkalte «skjema 14» som sammenfatter enkelte konsilfedres gode forsetter for å bekjempe alliansen mellom den høyere geistlighet og denne verdens pengemakt.

Innvedingen måtte bli, at dette rike stoff blir servert i noen grad hulter til bulter, og uten særlig tydelige linjer. Et forord som hadde forklart oss heftets oppbygning og varierende synvinkler, ville ha vært til stor hjelp og glede. Om senere hefter behandler et så mangesidig stoff, vil de med fordel kunne inneholde en slik orientering.

A. R.

I det store og tildels berømte skuespiller-galleri (som også omfatter den unngåelige og ulidelige *Charlton Heston*, her som Johannes Døperen!) er der bare én virkelig interessant ydelse: *Max von Sydow* som Kristus. Oppdraget er nødvendigvis umulig — selv den betydeligste skuespiller vil komme til kort overfor den skikkelse Evangeliene skildrer. Her dreier det seg i bokstaveligste og sterkeste forstand om en *uspillelig* rolle. Men den betydelige skuespilleren legger i den alt hva han har: Sin sterke kunstneriske autoritet, sitt store alvor, sin beherskede nordiske kraft og et utseende som — særlig i døds-scenen på Golgata — formelig gjør ett av den kristne kunsts mest berømte verker — krusifikset i Perpignan — levende for våre øyne. For første gang gir Hollywood oss en Kristus-skikkelse som i hvertfall har menneskelig verdighet.

«Fyllekalken» som binder evangelie-sitatene sammen til en dialog, skyldes den kjente amerikanske dikteren *Carl Sandburg* — den er ikke desto mindre ofte pinlig banal og underlig. Denne Kristus sier adskillig som en ønsket usagt, foruten å sitere Paulus i Korintierbrevet! Og masse-opprinnene er ikke sjelden sørgelige tilbakefall i det gamle statisteri — velkjente klisjeer omkring «romerne» og «folket».

(Forts. n. side)

**Gode
Bergens-
firmaer**

Johan H.
BENZON
A/S
En gros - Telefon 10 106

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

NYGÅRDSGT. 19

HOPSDAL & DAHL A/S
 Aut. Installatør, Radio-
 og Utstysforretning
 TORNØEGÅRDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
 Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
 Egen Pølsefabrikk
 Solheimgt. 25
 Tlf. 99 016 Bergen

MØHLENPRIS BAKERI

S. Aakre

Tlf. 11 616

1/2 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

FORSIKRINGS-SELSKAPET
VEITA
 STIFTET 1880
 SAMMENSLUTTET MED
ÆOLUS OG *Bergens Brand*

SVERRE W MONSEN S

MANUFATURVARER - SENGEUTSTYR

Av alle bibelfilmene fra USA er visst denne allikevel nådd lengst i retning av det akseptable. Men fremdeles befinner vi oss i en blindgate: En «from» (og egentlig: profan) misforståelse av det religiøse mysteriums billedlige uttrykk. Alt vesentlig er med i denne 3½ timer lange kjempe-rekonstruksjon. Men det Guds rike som er «inneni dere» lider under dimensjonene. Noen verselinjer av T. S. Eliot faller en i tankene, som et arbeidsmotto for den *egentlige* religiøse film: *I will show you fear, in a handfull of dust*: «Jeg vil vise deg frykten — i en håndfull støv.»

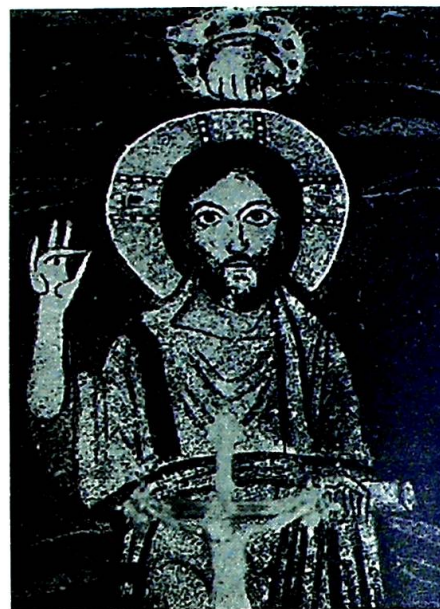
Georg Stevens trengte en hel, vidstrakt, californisk ørken.
X.

KATOLSK HØYSKOLE

ET FINT FERJETILBUD

Fra 23. til 30. juli i år arrangeres den 5. nordiske katolske høyskoleuke i Borrevejle-Ledreborg i Danmark. Der er lagt opp et lødig program, som gjennom foredrag, gruppearbeid og rundbordssamtaler tar for seg Bibelens plass i den kristnes liv. Foredragsholdere er pastor *Hubert Messerschmidt* («Er det naturlige liv en forutsetning for tros livet?» og «Jesus Kristus — livets mål og mening»), lege *Hanne Gregersen* («Menneskets verden — et guddommelig miljø»), mag.art *Elsebet Kieler* («Har Bibelen et menneskesyn som forplikter oss?» og «Bibelen - livets bok»), pastor *Guido Kreienbühl* («Bibelen som menneskers verk»), biskop *John Willem Gran* («Hvordan kommer vi inn i Bibelens verden?»), pastor *Lars Messerschmidt* («Bibelen som Guds verk» og «Taler Gud virkelig til oss i Bibelen idag?»), pastor *Kaare Osorio* («Hvor er nøkkelen til Bibelen?»), pater *René Kieffer* o. p. («Har Bibelen alltid rett?») og pater *Sven Tengström* o. p. («Hvordan vet vi at alle Bibelens skrifter er inspirerte?»).

Høyskoleukens leder er universitetsstipendiat *Lars Roar Langset*, og dens faste prest pater *Andreas Rask* o. s. b. Den praktiske ledelse er betrodd den erfarne faginspektør *Povl Egede Andersen*.

Høyskoleuken er beregnet på voksne deltakere, men en barneleir som arrangeres i nærheten, av Danmarks Unge Katolikker, tillater at barn under 7 år kan medtas. Skolegebyret er meget rimelig, og deltagere fra tidligere år vet at det dreier seg om en særdeles fin form for kombinert ferie og stevne — alt er lagt opp for å skape et opphold som fornyer en på sjel, sinn og legeme i et berikende miljø.

Norske interesserte får folder og alle opplysninger ved henvendelse til: Stud. psychol. *Aimée Wedset*, Wilh. Færdenvei 2 A, Oslo. Telefon 69 20 36. Vi anbefaler sterkt foretagedet.

<p>KJENTE FREDRIKSTAD- FIRMAER</p>	<p>Norske Fina ^A/₅ Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreljer FREDRIKSTAD TLF. 5 820 TØNSBERG > 12 371</p>	<p>C. HANSENS Trykkeri og Bokbinderi Tlf. 13 056 FREDRIKSTAD</p>
<p>KÅRE KRISTIANSEN Fiskeforretning Telefon 13 190</p>	<p>Byens spesialforretning Olsson TAPÉT OG GULVBELEGG Agentgt. 2 - Tlf. 17 080</p>	<p><i>Andr. Panne &</i> Kontormaskiner - Kontorutstyr Storgt. 4 - Fredrikstad Tlf. 12 945</p>
	<p>EDVARDESEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr Tlf. 11 220 - Fredrikstad</p>	<p>ØSTFOLDMEIERIET Avd. Fredrikstad</p>
<p>O. Henriksens Sønner Aut. Rørleggere og Rørhandel Etabl. 1904 FREDRIKSTAD Sentralbord 15 840</p>		

viss ekklesiologi, en kirkelig strukturreform. «Denne undersøkelse har vi, hans sønner, ennå ikke begynt på, kanskje til og med ikke villet begynne på.»

Konklusjonen blir at vi ennå bare står i begynnelsen av den fornyelse som Johannes staket ut, at impulsene fra ham ennå ikke helt er opptatt i Kirkens liv. «Det gjelder å klargjøre hvilke fundamentale retningslinjer som ble trukket opp av den som Forsynet utså til den nye tidens store kirkelærer, den nye tiden som han selv innledet. Det minste vi da kan gjøre er med større beredvillighet å lytte til hans eftertreder og efterfølger, Paul VI.»

Selv om vi vet at disse siste linjer i første rekke er skrevet med tanke på Italia, i hvis kirke den nåværende pave sikkert er minst like ensom som Johannes var, så er det all mulig grunn for Kirken og den enkelte katolikk i alle land til å lytte til røsten fra Bologna og å ransake hjerter og nyrer.

FRED I VIETNAM

Den franske seksjon av den katolske fredsorganisasjon «Pax Christi» har den 24. mars sendt ut et kommuniqué der en i tilknytning til pave Pauls fredsinitiativer fastslår, at «skjebnen til de mennesker som lider under krigen er et viktigere anliggende enn en ideologisk seir eller prestisjespørsmål». «Pax Christi» ønsker øyeblikkelig våpenstillstand, en FN-kommisjon med kontroll-oppdrag, frie valg og alvorlig refleksjoner over pave Pauls fredsforslag i Washington og Peking.

*

I buddhismen under dens forskjellige former blir denne omskiftelige verdens fundamentale utilstrekkelighet erkjent, og menneskene søker å lære en vei hvorpå de, med hengivenhet og tillitsfullt sinn, kan nå frem enten til en tilstand av fullkommere frigjørelse, eller, ved egen streben men kanskje også ved å støtte seg til en høyere makt, til den allerhøyeste opplysning av sinnet. Ved slik å angi veier, det vil si læresetninger, livsregler og hellige riter, prøver også de andre religioner, som finnes over hele verden, hver på sin måte å komme menneskehjertets uro i møte.

(Av konsil-dekretet om de ikke-kristne religioner.)

MARIAKIRKEN

STABEKK

KIRKEDAG (VII)

SØNDAG 8. MAI

Fullstendig program
i neste nummer

STAVANGER	
<p>OLAF L. MÜLLER Sykeartikler Drogeri og Parfymeri Stavanger</p>	<p>MOES AKTIETRYKKERI Stavanger</p>
<p>Sengeutstyr og Hvitevarer <i>Norem Baade's</i></p>	<p>TEKNISK BUREAU A/S Tlf. 27 000 - Stavanger</p>
<p>GULLKANT kaffe fra FRED. HANSEN</p>	<p>HELGE HELGESEN Slakterforretning Pedersgt. 7 Tlf. 22 919</p>
<p>JOHAN FOSSE Musikkforretning STAVANGER</p>	<p>STAVANGER PLISSEFORRETNING Kjoler Bluser Undertøy</p>
<p>GUSTAV PAULSEN A/S Papirhandel - Bokbinderi Boktrykkeri</p>	<p>MØBELHUSET A/S Blindes utsalg</p>

STAVANGER
<p>Stavanger Likkistefabrikk & Begravelsesbyrå Jacob O. Krefting, Ifl. 20 433 Magnus Madsen > 27 194</p>
<p><i>True Meieri</i> STAVANGER</p>
<p>OLA's DAMPBAKERI</p>
<p>LARS FOSS Møbelforretning STAVANGER</p>

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

Joh. Weydahl & Co

Oslo - Centralb. 68 18 07

KAFFE
og
HERMETIKK
en gros

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsv. 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2, Oslo

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II
Tlf. 33 36 24 - Oslo
Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

WISBECH
ARTIESELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.
Tlf. 21 69 06

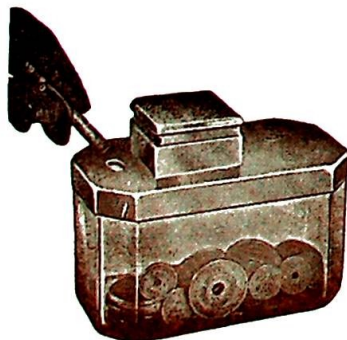
Melitta
KAFFEFILTER

KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90